

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt.

Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyazó külföldi levelek intézendők: Szt. Mihály utca Sütő-ház.

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől fogadottak el.
A kéziratok nem adtnak vissza.

Kiadó-hivatal,

hová az előfizetési pénzek, a lapra szánt hirdetések és felszámolások küldendők: Nagytér 136. sz. a.

Hirdetési díjak:

Minden 5 hasabos petti-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr.
Tárgyjelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kincstári illeték 80 kr.

A nyílt-terben minden három hasabos garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések megszüntetésénél, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Előfizetési felhívás

„SZABOLCS”

1873-ik évi 2-ik félévi folyamára.

Az új félév közelegvén, nemcsak szokásból, hanem a „Szabolcs” előtt megoldásra várakozó kérdések és feladat fontoságától is indítva, emellett, illetőleg intézünk pár szót lapunk előfizetőihez s e nemes megye fiaihoz és leányaihoz a küszöbön álló új félév előtt.

Olvasóink eddigi működésünkből tapasztalhatták, hogy a „Szabolcs” mindig csak helyi, megyei közlöny kívánt lenni; szándékosan kerültünk minden oly közlést, mely által programmunk keretéből kilépünk volna.

Irányunkat mindig a megfontolt haladás, a józan szabadelvűség s a tiszta hazafiság jelképek. Ez irányt ezentul meztévesztendjük el szem elől. Nagy ígéretek soha sem tettünk; de mindent elkövetünk s jövőre is elkövetünk, hogy a közvelemény rokonszenvét lapunk számára biztosítsuk.

Hála megyénk értelmiségének, e törekvésünkből nem hagyott magunkra; szellemileg és anyagilag folyvást támogatott. Kérjük is, hogy jövőre se vonja meg tőlünk szíves támogatását, mely nélkül egy napig sem élhetnénk; miután vállalatunk nem nyereszkedési tervekre, hanem csupán e megye közönségének lelkes részvételére van alapítva.

Az előfizetési összegeket a „Lapkiadó-társulat” pénztárnokához, Krasznay Gábor urhoz kérjük küldetni, illetőleg az előfizetést „utalvány” útján intézni. Könyvársai uton kizárólag Illincz Gyula ur nyiregyházi könyvkereskedésében lehet előfizetni.

Nyiregyháza, június 20. 1873.

A szerkesztőség.

Néhány szó nemzeti nyelvünkről.

(L.) Kollár Ádám, a maga idejében nem kis hírű történetíró, észlelődvén a magyar nyelv felől, azt mondá: félt, hogy a magyar nyelv, mint a hunoké, el fog enyészni; s voltak, kiket a komoly történész nyilatkozata megdöbbentett; de voltak olyanok is, még pedig számosan, akik nyilatkozatát igen természetesnek találva, nem sokat törődtek annak előbbvitelével, gyakorlásával és fejlesztésével; sőt mondhatni örömmel vették e baljóslatot annyivalisinkább, mivel a külföld tekintélyein (habár azok gyakran ellenséges indulattal viselkedtek is irányunkban) kapkodóknak ezen véleményét, mintegy megerősíteni látszott a német tudós Herder, aki határozottan állítá majdnem azon időben, hogy a magyar nyelv el fog enyészni.

Szerencse azonban, hogy a Kollár nyilatkozata előtt már 4 évvel megszületett Kazinczy Ferencz, nyelvünk felelthetlen művésze, újja alakítója, apostola. Az ő nemes törekvéseiben új életet nyert a nyelv, s ezáltal erőteljesebben lüktetett fel a nemzeti élet.

És most van irodalmunk, van ékes, ki-művelt nemzeti nyelvünk, mely a költő szavai szerent: „édesen ömlő folyója lett a szív érzelmének.”

Azonban az önfeledés, rendeltetésünk szemelől tévesztése, utjag kezd erőteljes lábra kapni közöttünk.

A műveltség affectatiója annyira megy, hogy nagyaink, kicsinyeink elkezdve a kellenertől a mágnság, kevés kivétellel, mind mind idegen nyelven beszélnék; s ha Kollár egy futó pillanatra megtekintené bűnös önfeledésünket, nem hiszem, hogy nem sietne magát a proféták közé graduáltatni a más-világban, midőn még egyik elhunyt nagy költőnknek (ki irodalmunkat örökbecsű művekkel gazdagítá, „Carthausi” s a „falu jegyzője”) fia sem szégyenel ugy nyilatkozni, mikép: a magyarnyelvet csak arravalónak tartja, hogy cselédjeivel beszélni tudjon.

Bátran merem állítani, hogy az efféle önfeledés s istentől küldetésünk fel nem ismerése fölér egy kis hazaárulással, s nagyobb átok a népeken, mint a hadak iszonyai, a dőghalál pusztításai. Ez utóbbiak mint egy jeles írónk mondja: megfogyasztják a népet számban, de amaz megtöri léleketben; emezeket egy pár boldog év alatt kipihen a nemzet, sőt gyakran szemlélatomásti boldogulás kíséri, például a népszaporodásban, melyből kedélyiség áldásában, vallás-erkölcsi érzelmek tisztultságában, a gondolkodás erősödésében; mikor a hadak vérpatakai, mint a verestenger, melyen átmenve, az ígért földé kinálkozik izrael fiainak. Ellenben halál a nemzetet, mely annyira feledé magát, hogy nem emlékezik kötelességeire, küldetésére, melyszerent minden népek saját módja, rendeltetése van a történelemben saját útja s profecziája s szelenni világban.

És mi e kötelességünket jobban elnagyoljuk mint valaha.

Itt és ott keserű feljajdulások történnek a nemzeti szibbasztó önfeledést, önárulást felrzni akarók részéről; de ezek csak kiáltó szavak a pusztában.

A kövek is megértik, csak a nemzet füle süket.

Ugy látszik, hogy mi is csak divatból szeretünk tenni valamit.

A nemzeti nyelv erőteljes művelésének közeli idejében, ifjak, vének, társulatok körében önképző körök alakultak; testületileg tiltakoztak a nemzet közarokara a nemzetellenes törekvések ellen.

Most? Elkallódtak az önképző körök; melyen hallgatnak az ily nemzeties irányú egyesületek, mintha bizony, a legjobb rendben lenne szénánk.

Pedig az ébrenlétel sokkal szükségesebb most, mint valaha.

Az ellenség nem erőszakkal, de baráti kezét bizalmasan nyujtva, jóakarattal színelve közelít felénk; itt van házukban.

Észre sem fogjuk venni, midőn „Isten jónap” helyett „Guten Tag”-ot köszöntünk s a „Hazádnak rendületlenül”, mint barbár

beszéd, csak a pórokhoz illőnek fog tarthatni! A „Hymnus” meg plane káromkodásnak fog bélyegeztetni.

Ne ismerjük azért félre kötelességeinket; kövessük rendeltetésünket.

Nem önámításban, nem az önfeledés bűnös mómorában könnyelműleg ringatózni; de rendeltetésünket követni; az ösök mulasztását helyrehozni s az idők csorbáit kifenni, legyen szent és halaszthatlan kötelességünk.

KÖZÜGYEK.

Vegyes dolgok Kis-Várdáról és vidékéről.

Kis-Várda vidékén nem volt ember, aki feszült figyelemmel ne várta volna ez idén június 16-át. Ezen a napon volt az „országos” vásár s a népevelési egy-let tavaszi mulatsága.

Mint hogy a vásár korábban beállt s előbb végződött: tudósításomban is ennek adom az előbb helyet.

Felviradtunk tehát valahára ama várda-várt nap reggelére! De a „nap” nem sok kilátást nyújtott szép reményeink valóságosra nézve: sőt tíz órig „kőd-fátyol” mög réztörze, csak olykor-olykor kandikált elő a ki s egy leste a vásárra kedvetlenül szállongó embereket. De hiszen: Kinek is volna most kedve még a vásárra menni, mikor pénz nincs!

Ah! a pénz most ritka madár. Nagy kamatrá uszorára sem juthat az ember hozzát! Ime még nekünk is kijutott a bécs börze-hűsök bukásából.

Amból péntek láthatna az ember, a szarvasmarha nem kell. Ami elkélne, a gabona, az meg nincs. A jövő termésre nem is mer felenni, nem is mer adni pénzt senki; mert a rozsdá emészti, pusztít felénk is, mint más vidéken.

Hogy a pénz most ritka madár meglátszott a vásáron is. Ahol más alkalommal csaknem ember-ember hátán állott, sürgött, forgott: ott most láttávalból üd-özölhette egymást az ismerős, oly ritka volt a vásártérben az ember. Csak, a gabona-vásáron volt némi sürgés-forgás. Kereste egyik másik szegény ember az olcsóbbat; de bizony 12 frton alul nem kapott. Ezek láttára eszünkbe jutottak a koszorú költő e szavai: „Kenyer drága. Nagy a szegény szorultsága”. Bezzeg most a gabona-ár meg pang!”

A ruha-árusokat meg unalmukban éppen elfogta az álom.

Még csak a tabernák is üresen állottak. Ugy 12 óra tájon húzódtak be 2-3 ember az erős napfény elől „egy kis áldomásra”, miután „jó olcsón elvesztette” egy, vagy más nemű „lábás jószágát”. Ezek is nagy szerényen, szinte lopva költötték el a csekély áldomást s néhány szót váltva a szükség és drágaság fölöl tovább álltak, a szokásos kölcsönös köszöntésekkel! „Adjon isten szerencsét a jószágához!” és „hasznos helyre költés árt.”

Míg egyébkör zengett a hegedű, pengett a sarkantyu, csattogott a bot az a... th... és e... legény kezében: most látni sem lehetett őket. Talán otthon a kapa-és a kaszanyelét szorongatták.

Hallatlan, de ugy van, hogy, bár a vásártér jó részét bejártuk, délig egy sehonai suhanék fun kívül, több „beruzgott” embert nem láttunk. Ez is „vásári ritkaság”! Talán a népevelési szelidítette így meg az erőlködőket? Nem biz az; hanem hát — nincs pénz! S hozzá az a fátum, hogy: még a kocsmán sem adnak hiteltelen az e mai rossz világban. Sem pénz sem hitel!...

Hanem tudja isten, más hogy-hogy van vele; de engem kísértette hozott ez a szép csendes vásár, (t. i. a vásári nép csendes, szép magaviselete) s azt a gondolatot költé fel lelkemben, miszerent talán jobb is lenne ugy, ha pénz nem volna; mert akkor nem innának olyan sok pilánkt az emberek! Ha pedig nem innának: nem volna annyira napirenden a lopás, veszedek, verekedés, gyilkosság s több más bűnök, melyek nagyobb részt az ivásból erednek s áradnak el.

De vajjon előrjük-e mi, kik mai időkben lakjuk a földnek színet, hogy: „józan, mértékletes, munkás, jámbor nép vegyen körül benünket?”

Elnérnek, ha a népevelés ügyét teljes szívvel, lélekkel mindnyájan felkarolnánk.

Elnérnek, ha minden művelt embert minden tekintetben, példánykép igekeznék lenni a közép előtt.

De míg akad a „művelt” megkülönböztetés címére igényt tartó ember, aki a népevelési egyeteket általában s közelebb a kis-várda vidéki ily egyetlet

HIRDETÉSEK.

Czincz Sámuel Nyiregyházán.

Elad és vesz mindenféle állam- és iparpapírokat, u. m. urbéri kárpótlást, szőlődézsma és nemzeti kölcsönök; nem különben vasúti, bank és takarékpénztári részvényeket, ezüst- és aranypénzeket; továbbá bevált mindenféle couponokat (kamatszelvény) a legillendőbb díjazás mellett.

(10—10)

Előleg értékpapírokra mindenkor kapható.

Zeneiskola.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy **zeneiskolámban** az újévi előadások, folyó évi júliushó 1-én kezdődnek meg. Miroli is midon szerencsém van a n. é. közönséget értesítem, egyszersmind alkalmat veszek magamnak az eddigi részvételyilvánulását köszönetet szavazni s magánamt és intézetemet a n. é. közönség továbbá kegyes pártfogásába ajánlani.

Wildner Alajos.
zenetanár.

(0—1)

Eladó ház.

Nyiregyházán a buzatéren a 320. számú ház szabadkézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad Szunyogh Bertalan ügyvéd (Kisorosi-utca 987. számú házában.)

(3—3)

Haszonbérleti hirdetés.

(0—1) A t.-löki és tardosi földesuraságok tisztai rév vámszedési közös jogaikat, július 6-án alulirt házában T.-Lökön tartandó nyilvános árverésen, 1873-ik évi július 8-ik napjától számítandó három évre, haszonbérbe adják. A rév új edényekkel és drót-kötéllal lesz felszerelve.

Nájmányi Tamás, tisztartó.

(3—1)

a csomage-terem.

vöröshort és boroviskai

ajánlja most érkezett

hathatós óvszerű

Kolera ellen

TORJAY KÁROLY

(0—1)

fűszer- és festék-kereskedő Nyiregyházán

(Gredig és Teszter urak házában)

tisztelettel felhívja a helybeli és vidéki nagyrédemű közönség becses figyelmét és ajánlja jól berendezett fűszer- és festék ezikeit.

Nagyválasztékban kaphatók kész festékek fírniszolajban. Ugymint :

Ultramarin-kék, berlini-kék, cinóber, zöld, sötét és világos, kávészín, sötét és világos, szatínóber, unbraun, sötét és világos, ockersárga, esászárvölgd, angolvörös, fenyőkorom, raff. cremsi-fehér, ezüst-szürke, horgony-fehér és több mindenféle festék csomagokban; ezeken kívül kaphatók :

Finom világos fírnisz fontja 36 kr., copál-, damár- és gyantalack, padozatlack, párisi eszima-lack, legfinomabb politur, habkő nagy darabokban, finom sárga enyv fontja 40 kr., szűcsöknek most érkezett valódi braziliai orleán fontja 1.40 kr., kalapos-és festőknek finom fekete berzseny fontja 10 kr., finom fekete suszter-szurok és kitiűő jó eszír; porzó fekete, vörös és kék; legfinomabb copirtinta fonszámra; gelatin felér és vörös; ossa sepija tajtípatisztító; angol hólyagpapír 1 iv 8 kr. Krózer gyógyszerész jóhatású giliszta-csoládéja; valódi Szehofer-balszam; tisztajuki bajuszpedró; bikszádi savanyuviz; és valamint minden e szakba vágó ezikkék jutányos áron.

Eladó birtok.

Szabolcsmegyébe kebelezett Thass községében, minden megkivántató gazdasági épületekkel s regüle joggal együtt, kedvező feltételek mellett eladó egy birtok; ugyszintén egy egészen jókában levő aratógép „Samuel et Sohn“-tól. Bővebb értesítést nyerhetni alulirt tulajdonosnál. Simapuzta, u. p. Nyiregyháza.

(3—3)

Elek Emil.

(3—1)

Hirdetés.

Özvegy Bartholomaeidesz Károlyné asszony, f. é. július 1-től elfogad magányos urakat és tisztetek egész- és félkosztra. A föltételek az illető lakásán a paplakban megtudhatók. Tudtára adja egyszersmind a t. közönségnek, hogy fogatja, mérsékelt áron, a város közelében fekvő helyekre kibérelhető.

Eladó gép.

Egy még keveset használt jókarban levő „Hornsby féle arató gép“, kedvező föltételek mellett eladó. A venni szándékozó alulírotnál Nyiregyházán jelentkezék.

(3—2)

Juhász Kálmán.

Ad. K. 244.
1873.

(3—3)

Pályázati hirdetmény.

Nyiregyháza város részéről mult évi 3896. számú képviseleti határozataihöz képest egy, a a községi új szervezéssel megállapított, s 1000 frt évi fizetéssel összekötött városi építészeti mérnöki állomásra ezenel pályázat nyitattik. Felhivatnak folyamodni óhajtok, mikép szakképzettségük, valamint erkölcsi és politikai minősítvényük bizonyítványaiaval felszerelt kérvényeiket, a város polgármesteri hivatalához — folyó év júliushó végeig beadni igyekezzenek.

Kelt Nyiregyházán az 1872-ik évi szeptember 17—18-án tartott városi képviseleti gyűlésből.

Kiadta :

Czupra Endre
aljegyző.

Hirdetés.

A bécsi „Oesterreichische Hypothekar-, Credit- et Vorschusz-Bank“ tulajdonát képező nagylétei birtokon következő tárgyak szabad kézből eladandók :

- 1) egy egészen új, még nem használt Wolf-féle gőz kazán,
  - 2) egy befalazott régi kazán,
  - 3) egy 16 löerejű gőzgép, (2—3)
  - 4) egy háromjáratu gőzmalom,
  - 5) teljes szeszgyár készlet.—
- Értekezhetni Nagy-Létán, Kopf Dávid ural. Nagy-Váradon, 1873 június 16-án.

Dr. Kralovszky Mór
mint a bank ügyvédje.

Eladó házhely.

Nyiregyháza városa részéről közhírré tétetik, hogy a már képviseletileg eladatni határozott **liba- és zoldfa-utczák közti régi malomhely,** f. é. júliushó 12-én delután 3 órakor a hely színen nyilvános árverés útján, a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni. A föltételek a főjegyzői hivatalban megtekinthetők.

Nyiregyháza, júniushó 26-án, 1873.

(2—1)

Jurányi Hugó,
lőjegyző.

Kitűnő porosz kösznet

a ránk jövő cséplési idényre, jutányos árak mellett ajánl

Fried Jakob

(2—1)

Vendég-utca 142. sz. a.

294. sz.

Hirdetmény.

Tokaj városában a föutczán kedvező helyen fekvő ugynevezett „Fekete sas“ kincstári korcsmaépület, az italméresi joggal, és egészen jókarban levő állással együtt, folyó évi szeptemberhő 1-től 1876-ik évi szeptemberhő 1-ig, azaz 3 évre haszonbérbe fog adatni, 1873. július 29-én délelőtt 10 órakor megtartandó 2-ik nyilvános árverésen.

A korcsmaépületben a mérő szobán és bérlő lakszobáin kívül, még négy vendégszoba is van. Az árverési feltételek alulirt hivatalnál, a hivatalos órákban átolvashatók.

A szóbeli árverés megkezdéseig szabályszerűen kiállított írásbeli zárt ajánlatok szintén elfogadhatnak.

Tokaj, 1873. júniushó 22-én.

(3—1)

M. k. urad. gazd. hivatal.